

УДК: 378.147.004

Утуров К. филос. и. д., проф.,
Арыпбекова К. Б. филос. и. к.,
И. Арабаев ат. КМУ

САНАРИПТИК ОКУТУУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫН «ПЛЮСУ» ЖАНА «МИНУСУ»

Бул макалада билим берүү, окутуунун санариптик технологиясы боюнча көйгөйлөр каралган. Билим берүүнүн санариптик технологиясынын оң (плюс) жана терс (минус) жатары анализделип, ушул педагогикалык технологиянын оң (плюс) жактарын традициялык же салттуу (офлайн) окутуунун жакшы жактары менен терең интегралдаштыруу зарылчылыгы бар экендиги көрсөтүлгөн.

Өзөктүү сөздөр: санариптик технология, педагогикалык технология, оң жактары (плюсу), терс жактары (минусу), традициялык окутуу, интегралдаштыруу.

Утуров К. д. филос. н., проф.,
Арыпбекова К. Б. к. филос. н., и.о.доц.
КГУ им. И. Арабаева

«ПЛЮСЫ» И «МИНУСЫ» ЦИФРОВОЙ ТЕХНОЛОГИИ ОБРАЗОВАНИЯ

В данной статье рассмотрены проблемы обучения по цифровой технологии. Анализированы положительные (плюсы) и отрицательные (минусы) стороны этой педагогической технологии и показана необходимость глубокого интегрирования положительных сторон традиционных (офлайн) технологий.

Ключевые слова: Цифровая технология, педагогическая технология, положительные стороны (плюсы), отрицательные стороны (минусы), традиционное обучение, интеграция.

Uturov K., PhD, professor
Arypbekova K. B., Candidate of Philosophy Sciences, acting assistant professor
I.Araabaev Kyrgyz State University

"PROS" AND "CONS" OF DIGITAL EDUCATION TECHNOLOGY

This article discusses the challenges of learning digital technology. The positive (pluses) and negative (minuses) aspects of this pedagogical technology are analyzed and the need for deep integration of the positive aspects of traditional (offline) technologies is shown.

Keywords: Digital technology, pedagogical technology, positive aspects (pluses), negative sides (minuses), traditional learning, integration.

Азыркы мектептерди электрондук тактасыз, күндөлүксүз, ноутбуксуз жана чоң ылдамдыктагы интернетсиз элестетүүгө мүмүн эмес [1]. Ушундай керектүү, зарыл шарттарга карабастан, билим берүүнүн санариптик технологиясы айрым мектептерде эле колдонулуп жаткандыгы – өкүнүчтүү көрүнүш.

Мектеп мугалимдери компьютердик билим алуу боюнча кайра даярдоо курстарынан окуп, билим берүүнүн жаңы системасына даярдыктан өтүүдө. Жакынкы мезгилдерде мугалимдерди санариптештирүү өнөктөш болуп, педагог куратор, жардамчы жана тьютор абалында болот.

Азыркы мезгилдеги билим берүүнүн санариптик алгоритминин ачык артыкчылыгын же плусун өз алдынча иштөөнү үйрөнүүсү, кагаз менен иштөөнүн жоктугу, өтө керектүү убакытты үнөмдөө, мугалимдердин ишин кыйла жеңилдетүү ж.б. келечектин модели боло турганы түзөт [2].

Педагогдордун, практик-мугалимдердин, психологдордун биргелешкен активдүү иштери санариптик билим берүү технологиясынын өнүгүшүнө зарыл шарт боло алат.

Окуучулардын жаш өзгөчөлүктөрүн эске алуу, жазууга үйрөнүү көйгөйлөрү, көрүү жана майда моториканын өзгөрүштөрү санариптик окутуу технологиясынын негизги кемчиликтеринин (минустарынын) башатында жатат [3,4,5].

Пандемия шартында Кыргыз Республикасында санариптик педагогикалык технологиянын айрым компоненттерин пайдалануу жагдайын карап көрөлү.

Коронавирус пандемиясы окуучуларды мектептен аргасыз таратып, аралыктан окутууну уюштурууга түрткү болду. Аралыктан окутуу санарип, б. а., санариптик технологиялар аркылуу гана ишке ашырылат. Ушундай дээрлик кризистик абалда Билим берүү жана илим министрлиги окуучуларды аралыктан окутуу боюнча чукул жана белгилүү деңгээлде натыйжалуу иш-чараларды уюштура алды. Элеттик мугалимдерден баштап Кыргызстандын бүткүл мугалимдер жамааты бул акцияга активдүү катыша баштады. Мындай көрүнүш баарыбызды кубандырат. Бул Кыргызстандагы санариптештирүү иш-чаралары да өз учурунда баштагандыгын ачык-айкын далилдеди.

Дүйнөгө таанылган белгилүү окумуштуулар жана көрүнүктүү адистер азыркы күндө билим берүүнү санариптештирүүнүн оң жана терс жагы, б. а., «плюсу» жана «минусу» бар экендигин ачык далилдешти. Сөзүбүз куру болбосун үчүн, конкреттүү педагогдор жана методисттер, окумуштуулар Москвадагы электрондук мектеп (МЭШ) жөнүндө, жалпысынан, санариптик билим берүү боюнча аргументтүү пикирлерин илимий-педагогикалык басылмаларда жарыялашты. Андай илимий эмгектер азыркы учурда кыйла көп. Алардагы негизги идея боюнча, санариптик билим берүүдө көптөгөн терс факторлор бар жана алардын «минустары» кыйла көп деп саналат.

Санариптик билим берүү боюнча Европа жана Америка өлкөлөрүндө да кеңири талкуулар жүрүүдө. Электрондук мектептерди иштетүү «катастрофалык натыйжа берет» деп да күтүлүүдө. «Технологиялык гиганттар» E-bai, Google, Yahoo, Hewlett-PAKARD ж.б. иштеген кызматкерлер технологиялык продукциялары бүткүл дүйнөдө колдонулганына карабастан, өздөрүнүн балдарына компьютердин экранынан жана интерактивдүү тактадан эмес, эски жыгач тактадан жана бор, кагаз, калемсап менен билим алуусун каалашарын сурамжылоодо ачык билдиришкен. Google да иштеген жогорку даражалуу адис Алан Игл журналисттин суроосуна: «Менин кызым 5-класста окуйт. Анын окуусуна App же iPad математика же китеп окуусуна жардам берет деген – күлкү келтирген сөздөр», - деп жооп берген. The New Timestин журналисти Ник Болтан Стив Джобско: «Сиздин балдарыңыз iPad менен кеңири иштешеби, колдонушабы?» деген суроо берген. Ага ал: «Менин балдарым түнү жана дем алыш күндөрү такыр колдонушпайт жана бөлөк убактарда да чектүү пайдаланышат», - деп жооп берген. Ушул сыяктуу суролор бөлөк көрүнүктүү (гуру) адистерге да берилген. Алардын да жооптору жогоркулардай болуп чыккан. Демек, кыскача жалпы жыйынтык

жасасак, билим берүүнү санариптештирүүнүн белгилүү денгээлде зыяндуу таасири бар деген жыйынтыкка келебиз.

Бүткүл россиялык өспүрүмдөрдүн жана ата-энелердин санариптик компетенттүүлүгүн изилдеген өнүгүү фонду россиялык окуучулардын жашоо образы өзгөргөндүгүн белгилеп, зыяндуу (тобокелдик) жагдайларды класстарга (классификация) бөлүшкөн. Аларга төмөнкү класстар кирген: контенттик; коммуникациялык; керектөөчүлүк; техникалык жана интернетке көз карандылык. Ал тургай, россиялык азыркы окуучулар интернетти технологиялардын тобу дешпестен, жашоо чөйрө катары кабыл алышат деген калыптанган көз караш бар. Интернетке өзгөчө көз карандылык же өтө берилүүнүн төрт түрүн россиялык педагогдор төмөнкүдөй бөлүшкөн: 1. Асылгыч (навязчивый) веб-серфинг (веб-дайвинг); 2. Оюнкеттик (игромания); 3. Онлайн-мамилелешүүгө ышкылууулук; 4. Киберсексуалдык көз карандылык. Кээ бир сөздөрдү бир мааниде кыргызча которуу татаал экендигин көрүп турабыз.

Жогоруда келтирилген илимий жүйөлүү аргументтерден кийин бүгүнкү күнгө калыптанган санариптик билим берүүнүн оң жана терс жактарын, б. а., «плюстарын» жана «минустарын» мерчемдүү өлчөмдө таблица түрүндө көрсөтөлү.

Позитивдик факторлор (плюстары)

1. Өз алдынча иштөө жөндөмдүүлүгү;
2. Педагогдун зарылчылыгынын жоктугу;
3. Компьютерде бардык окуу китептери жана окуу куралдарынын бардыгы;
4. Жумушчу дептерлердин ордуна планшеттер;
5. Электрондук журналдар жана күндөлүктөр.
6. Ар бир окуучуга электрондук досье жана үй-бүлө тарабынан текшерүү мүмкүнчүлүгү.
7. Кагаз менен иштебөө.
8. Үнөмдөө (китеп, дептер, калемсап, канцелярдык товарлар);
9. Алдыга келчекке кадам.

Негативдик факторлор (минустары)

1. Жазуу жөндөмүн жоготуу;
2. Чоң тексттерди кабыл алуу жөндөмдүүлүгүн жоготуу;
3. Экрандан көз каранды болуу;
4. Социалдык жөндөмдүүлүктү жоготуу;
5. Санариптик кем акылдуулук;
6. WI FIdын мектепте болуусу (электромагниттик нурлануу);
7. Сүйлөө кебинин өнүгүүсүндөгү көйгөйлөр;
8. Көрүү (көз) проблемасы;
9. Компьютердик, анын ичинде оюндук көз карандылык;
10. Чыгармачылыктын төмөндөшү;
11. Физикалык өсүү проблемасы.

Толук масштабдуу «Санариптик билим берүү» долбоору ишке ашса, төмөнкүдөй терс көрүнүштөр калыптанышы мүмкүн деп эсептешет жана андан чыгуу жолдору төмөнкүлөр.

Алар: а) коом толук функционалдуу билимсиз муунду, б. а, «бир кнопканын кишилерин» алабыз;

б) дүйнөнүн толук картинасын түшүнбөгөн, өтө тар маселелерди гана чече алган

адистерди даярдайбыз;

в) терс таасирлерден кутулуу жолдоруна санариптештирүүнү традициялык билим берүү технологияларынын жетишкендиктери менен оптималдуу айкалаштыруу болуп саналат;

г) инновациялык билим берүү технологияларынын келечеги санариптик билим берүү менен традициялык билим берүү технологияларын өтө терең интеграциялоо болот;

д) билим берүүдө мүмкүн болушунча санариптештирүүнүн терс факторлорун билип жана аларды жоготуу багытында пландуу иш жүргүзүү өтө зарыл.

Адабияттар:

1. Как будет развиваться электронное обучение в России? Электронный адрес. Режим доступа: <http://www.menobr.ru>

2. Концепция внедрения систем электронного дистанционного обучения в деятельность образовательных учреждений Российской Федерации. Электронный ресурс. Режим доступа: <http://www.openclass.ru>

3. Корниенко С. А. Электронное обучение как средство реализации образовательной программы // Педагогика: традиции и инновации: материалы V Междунар. научн. конф. - Челябинск: Два комсомольца, 2014. – С. 175-182. – URL <http://moluch.ru> (дата обращения: 08.06.2019).

4. Пьянкова Н. Г., Матвиюк В. М. Влияние глобальной сети интернет на психику подростков // Научно-методический электронный журнал Концепт. -2014. -№s30. С. 36-40 (дата обращения: 04.06.2019)

5. Сатунина А. Е. Электронное обучение: плюсы и минусы. Электронный ресурс. Режим доступа: <http://www.science-education.ru>